

Decisiones Sacramentales, Theologicæ, Canonicæ, & Legales

In Quibus Tota materia Sacramentorum, Theologiæ Moralis, Juris Canonici, & Quæstiones plurimæ Juris Civilis explicantur, dilucidantur, & traduntur, Eruditionibus, Historiis, & Exemplis adornatæ ; Opus Episcopis, Vicariis, Parochis, Confessariis, aliisque Studiosis utile, ac jucundum In Libris novem ...

De Sacramentis In Genere Ac De Sacramentalibus Nec Non De Sacramentis Baptismi, Confirmationis, atque Extremæ Unctionis Decisiones

Chiericato, Giovanni Maria

Augustæ Vindelicorum, 1730

Decisio VI. Argumentum. Explicatur in hac Decisione, quæ materia sit apta? quæ inepta? & quæ dubia in quocunque Sacramento? Et docetur, quomodo Materia, & Forma debeant simul coexistere?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94638](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94638)

bis, commodum exhibentes Parochianis ad frequenter
confitendum, & communicandum; ut in Decretis
Congregationis Generalis habitæ coram Eminenti-
a sua die 26. Septembris 1684. in quibus ad tertium in-
legitur: 3. *Et quoniam Sanctissima Sacramenta sunt Divi-
na medicamina, quibus animarum spiritualibus languori-
bus est medendum: iisdem Parochis cordi sit, juxta lauda-
bilem eorum consuetudinem, ut singulis festivis diebus, in
eorum Ecclesiis Sacramentorum uberrima dispensatio tum
Penitentiae, tum Sacrae Synaxis habeatur. Sed trans-
gredi Præceptum Episcopi est mortale peccatum. Cap. 2.
de major. & obediens. Nicol. Canonic. lucubr. lib. 1. tit.
33. num. 5. Ampl. 2. Ergo prædictus Parochus reus
erit mortalis peccati. Et hanc opinionem amplexa
est Curia nostra Episcopalis, tum ex rationibus allatis,
tum ex auctoritate Navarri, Soti, Suarezii, Filliuci,
& aliorum DD. quos citat, & sequitur Bonacina de
Penit. Sacram. d. disput. 5. q. 7. punct. 4. §. 2. num. 23.
nec non Azorii, Coninchii, & Molfesii, quos allegat
Diana in resol. 42. supradicta §. 1.*

Sed non minus dignum scitu est sequens Quæsitum,
3 videlicet: Tempore pestis Parochus residentiariam vult derelinquere, ut securitati vitæ suæ consulat. Queritur, an absque lethali culpa id facere valeat?

Plures plura dicunt pro hujus casus resolutione: sed quia propositum fuit olim Sacrae Congregationi Concilii per Sanctum Carolum Borromeum Anno 1576, satis sit ejusdem Sacrae Congregationis, (qua prius egerat de hoc cum Summo Pontifice) responsum referre; quo significavit eidem Sancto Archiepiscopo, Parochos tempore Pestis teneri omnino residere in suis Ecclesiis Parochialibus, posse tamen per alium idoneum ministrare Parochianis suis peste infectis Sacramenta Baptismi, & Pœnitentiae; & si non residerint, contra eos procedendum esse servata forma *cap. 1. sess. 23. de res. in Conc. Trid.* Ità notat Fagnan. in *cap. Clericos. num. 45. de Cleric. non residen. tom. 4. pag. 80.* & Nicolius *Canonic. lucubr. lib. 3. tit. 4. num. 9.* Quibus adstipulantur Coton. *dict. lib. 3. contrav. 6. num. 11. Diana part. 5. tract. 3. resol. 53.* Quae sedem obtinet in *Coordin. tom. 2. tract. 2. res. 58.* & Gobat. *d. tract. 1. num. 116.* ubi subdit monita pro Parochis tempore Pestis, ut residere, & Sacramenta tunc administrare valeant.

DECISIO VI.

ARGUMENTUM.

Explicatur in hac Decisione, quæ materia sit apta? quæ inepta? & quæ dubia in quocunque Sacramento? Et docetur, quomodo Materia, & Forma debeant simul coexistere.

S U M M A R I U M.

- 1 Mutatio materia, quæ nocet valori Sacramentorum?
- 2 Materia Sacramentorum alia remota, alia proxima.
- 3 Baptismi materia quæ apta, quæ inepta, quæ dubia.
- 4 Confirmationis materia apta, inepta, dubia.
- 5 Eucharistiæ materia triplex prædicta.
- 6 Penitentia materia, ut supra, triplex.
- 7 Extrema quoque Unctio.
- 8 Ordinis materias an Christus Dominus instituerit in specie infima? Et quæ sint apta in quocumque ordine?
- 9 Matrimonii quæ sit materia?
- 10 Azateria, & forma Sacramentorum an debeant simul coexistere?

Sed in primis, & ante omnia examinare oportet, & bene intelligere. Quæ mutatio materiæ noceat

valori Sacramentorum? Et quidem respondetur, nocere Sacramentorum valori omnem mutationem substantialem; illam scilicet, quæ habeat vim mutandi materiam aptam in materiam ineptam: quodsi mutatio sit tantum secundum qualitatem, ita ut reddat tantummodo materiam dubiam; etsi subsistere possit valor Sacramentorum; nihilominus utens dubia materia peccaret mortaliter, nisi excusaretur ob magnam necessitatem, & faceret Sacramentum sub conditione, si materia est apta. *cap. si nulla de consecrat. dist. 4.* Gobat. in *Experim. Theolog. tract. 2. à num. 36. & seqq.* Diana *par. 5. tract. 3. resol. 1.* quam in Coordinato reperiet lector *tom. 1. tract. 1. ref. 52.* & Emin. Cardin. de Lauræa *dict. tom. 1. disp. 2. art. 4.*

Ceterum, quia plurimi à Clero nostro collegerunt in specie materias remotas omnium Sacramentorum; (nam proximam esse applicationem remotam, neminem latet, ut in singulis Sacramentis explicabitur) nolui, me pingeret earundem materialium transcriptionis, pro majori Quæriti hujus intelligentia, & in obsequium studentium; quibus unico intuitu facillè erit cognoscere, quænam sit materia apta, quænam inepta, & quænam dubia cujuscunque Sacramenti.

Baptismi materia apta.

Aqua Naturalis, id est, elementaris, benedicta, tam calida, quàm frigida, Fluminis, Maris, Pluvialis, Putei, Fontis, Paludis, aut Balneorum sulphureorum.

Aqua resoluta ex Nive, ex Gelu, ex Grandine, seu Glacie.

Aqua transfusa per venas metallicas, acetofas, falſas.
Aqua collecta ex vaporibus denſatis evaporatis ex
olla ; & repertis in operculo teſtaceo.

Aqua adunata ex parietibus, & lapidibus defudantibus.

Aqua cadens ex foliis arborum.

Aqua mixta cum modico vino, aut alio liquore.

Aqua, in qua sunt leviter coctæ carnes, vel pisces, ita ut liquor plus habeat de natura aquæ, quàm de substantia corporum lixatorum in eo.

Baptismi materia inepta.

A Qua ebullita cum Vino seu Aceto.
Cerevisia crassa, & multum cocta.

Sanguis tam humanus, quàm bestiarum.

Brodium, seu Jus valde inspissatum.

Lixivium valdè decoctum cum cineribus.

Succus pomorum, pyrorum, ceraforum.

Lac, Urina, Saliva, Lacrymæ, Pituita, Sudor.

Aqua supernatans cruori, seu languini

Aqua non valens abluere ob mixturam aliarum re-
rum.

Aqua mixta coloribus ad pingendum.

Pulmentum, & Offa hordeacea bene cocta.

Atramentum, seu Aqua bullita cum aloë, galla, vel mixta cum Vitriolo, aut gummis.

Nix, Grando, Glacies, & Pruina, antequam resol-
vantur.

Baptismi materia dubia.

△ Quae rosacea.

A Cerevisia tenuis, & parum cocta.

Succus expressus ex herbis, ut aqua ex cicorea.

Aqua turbida expressa ex luto.

Brodium carnis, seu Jus non satis coctum.

Liquores per alchimiam educti ex floribus, seu plantis.

Aqua soluta è sale.

Aqua

Aqua tinctoria, & nigra; si nihil, aut parum sit ebullita cum ingredientibus foliis, seu lignis.

Hæc omnia affirmantur à Doctoribus infra scriptis, videlicet à S. Thom. 3. p. q. 66. art. 4. Suarez tom. 3. disp. 3. q. 1. sect. 3. Diana Coordinato tom. 1. tract. 1. à res. 50. usque 55. Sylvest. Verb. Baptismus 2. §. 4. Bonacina tom. 1. de Sacram. Bapt. q. 2. punct. 3. num. 2. Laymano lib. 5. tract. 2. Cap. 3. Gobato in experim. Theol. tract. 2. sect. 1. per totam. Cotonio in Sum. Diana Verb. Baptismi materia. Et in suis Controvers. lib. 2. Contr. 2. Tamburino de Triplici Jure lib. 2. de Sacram. Bapt. cap. 1. §. 1. Goneto tom. 5. tract. 3. disp. 1. art. 2. Anc. Volpio resol. 6. Maffrio in 4. sentent. disp. 2. num. 33. Et Eminentiss. Card. de Lauræa in 4. sent. tom. 1. disp. 12. art. 2.

Confirmationis materia apta.

Chrisma confectum ex oleo olivarum, & balsamo, ab Episcopo solemniter benedictum anno illo.

Confirmationis materia inepta.

Oleum simplex, de per se, seu separatim. Balsamum de per se solum, seu separatim. Chrisma non benedictum ab Episcopo consecrato. Balsamum mixtum cum Oleo Nucum, vel Piscium, vel ex semine lini, vel Amygdalino, vel roseo. Quodvis Unguentum ex aliis mixturis confectum.

Confirmationis materia dubia.

Oleum benedictum ab Episcopo, sed sine balsamo, ut est oleum infirmorum, seu parvulorum.

Ita ex S. Thom. 3. p. q. 72. art. 3. Pace Jordano tom. 1. lib. 3. tit. 2. n. 33. & ex P. Eusebio Jordano ejus fratre in *Schedula Sacrament. impressa in d. tom. 1. dist. lib. 3. post tit. 7. Gobato d. tract. 2. casu 21. à num. 743. & seqq. Laymano d. lib. 5. tract. 2. cap. 2. Quintanadvena de Confirm. sing. 3. Tambur. de Tripl. Jur. lib. 3. cap. 1. §. 1. Diana Coord. tom. 1. tract. 2. resol. 1. & 2. Goneto tom. 5. tr. 3. disp. 6. art. 2. Cotonio Controv. 3. cap. 1. à n. 2. Bonac. tom. 1. de Confirm. disp. 3. qu. unic. punct. 3. Volpio resol. 35. Maffrio in 4. Sent. d. disp. 2. q. 8. art. 1. & in Theolog. mor. disp. 17. num. 67.*

Eucharistia materia apta.

Panis triticeus, azymus, coctus igne, per modum assationis, factus cum aqua naturali.

Vinum ex vitibus defacatum; cui aut nulla, aut pauca, aut minor pars aquæ sit immixta ad ebullendum simul.

Mustum in casu necessitatis expressum ex Uvis.

Eucharistia materia inepta.

Panis ex Avena, hordeo, rido, seu castaneis. Panis ex Mellica, Surgo, seu Frumentono. Panis ex farina Amydi. Panis factus ex aqua rosacea, vel alio liquore, etsi triticeus.

Panis cum multo butyro, pipere, vel pinguedine, aut melle, ut vulgò *buzzaladi*, vel *segacciete*.

Panis in pasta cruda, elixus, lagana, pultis.

Pastilli farinacei, vulgò *Macheroni*.

Vinum cum æquali, aut majori aquæ admixtione.

Vineta, vulgò *Grassia*.

Succus Agrestæ, & Acetum.

Vinum in ossa panis imbibitum, vulgò *zuppa*.

Vinum malorum granatorum, aut mororum, vel aliorum fructuum.

Uva, quæ non sit expressa.

Eucharistia materia dubia.

Panis è Spelta, Siligine, seu Secala, vel Farre. Panis, in quo sit mediocriter mixtum butyrum, mel, piper, vel pinguedo, aut oleum.

Panis factus cum aqua maris.

Holstia rubra, quibus utimur ad figillandas litteras; id est, mixta cum cinabrio,

Vinum acidum.

Vinum mixtum cum magna aquæ quantitate.

Vinum congelatum.

Vinum expressum ex Uvis passis.

Ita ex S. Thom. 3. p. q. 74. art. 3. Gobato d. tract. 3. à num. 26. & seqq. Bonacin. de Sacram. Euchar. tom. 1. disp. 2. q. 2. punct. 1. Volpio resol. 51. Cotonio lib. 2. Controv. 4. cap. 1. Goneto tom. 5. tract. 4. disp. 3. art. 1. & 2. Tambur. de triplici Jur. lib. 4. cap. 1. §. 2. Laymanno lib. 5. tract. 4. cap. 2. & Summa Diana Verb. Euchar. Materia. Maffrio in 4. sent. disp. 3. q. 3. art. 1. Emin. Card. de Lauræa de Euchar. disp. 18. art. 1. 2. 3.

Pœnitentie materia apta.

Peccata actualia commissa post Baptismum. Peccata fictionis, de quibus aditus, dum baptizatur, non dolet, seu habet voluntatem illam committendi.

Pœnitentie materia inepta.

Peccatum originale. Imperfectiones naturales propriè dictæ. Peccatum, quod falsò existimatur commissum. Peccatum, de cujus commissione Pœnitens est dubius.

Pœnitentie materia sufficiens.

Peccata actualia commissa post baptismum, quamvis sola Venialia, vel peccata jam confessa, & aliàs absoluta.

Ita ex Conc. Trid. sess. 14. cap. 7. ex S. Thom. 3. p. q. 84. art. 2. Gobato tr. 6. n. 7. & 8. Tambur. de tripl. Jur. lib. 5. cap. 1. Goneto tom. 5. tract. 5. disp. 1. art. 3. Volpio anteresol. 143. num. 8. Bonacina de Sacram. Pœnit. disp. 5. q. 3. punct. 1. Eusebio Jordano d. tom. 1. Episc. Tragaruriensis fratris sui lib. 3. tit. 7. Cardin. Toletto lib. 3. cap. 3. Maffrio d. tom. 4. Sent. disput. 5. q. 12. num. 339. & Eminen. Card. de Lauræa tom. 2. de Sacram. Pœnit. disp. 17. art. 1. 2. 3.

Extrema Unctionis materia apta.

Oleum olivarum ab Episcopo benedictum eo anno.

Oleum non benedictum additum in parva quantitate oleo benedicto.

Chrisma, id est, oleum olivarum benedictum ab Episcopo cum mixtione balsami.

Materia inepta.

Oleum, quod non sit ex olivis.

Materia dubia.

Oleum olivarum non benedictum. Oleum olivarum benedictum, cui additum sit in majori quantitate oleum non benedictum.

Ita ex Tamburino lib. 6. cap. 1. §. 1. Toletto lib. 7. cap. 1. Sum. Diana Verb. Extr. Unct. Materia num. 7. Gobato tract. 8. casu 21. à num. 387. Quintanad. tract. 5. singul. 1. & 2. Goneto tom. 5. tract. 6. disp. 1. art. 2. Laymanno lib. 5. tract. 8. cap. 2. Cotonio lib. 2. controuv. 15. n. 4. Emin. Cardin. de Lauræa tom. de Sacram. Extr. Unct. disp. 11. art. 3. num. 30.

Ordinum materia.

Notarunt in primis, Christum Dominum non determinasse in specie infima materias, & formas omnium Ordinum, sed aliquorum in subalterna tantum; docendo Apostolos, ut Ordines aliqui conferrentur per instrumentum, quo significaretur eorum potestas. Cardin. Bellarmin. Suarez. Tanner. & alii apud Gobatum tract. 2. num. 7. & Layman. lib. 5. tract. 11. cap. 5. num. 2. in fin.

Prima

Prima Tonsura materia propria non est, quia non est propriè ordo: sed quasi materia est abscissio capillorum.

Ostiatorius materia sunt claves Ecclesiæ; ceremonia verò est aperire, & claudere fores eius, & pulsare campanulam, ad denotandum officium hujus ordinis.

Lectoratus materia est liber continens sacras lectiones, id est, epistolas, & prophetias.

Exorcistatus materia est liber exorcismorum, qui apud nos est Rituale Romanum, in quo sunt exorcismi.

Acolytatus materia est duplex, Candelabrum cum cereo extincto. Et Urceoli vacui. An autem utraque sit de essentia, vel una sufficiat, sunt opiniones DD. diversa, & omnes probabiles.

Subdiaconatus materia est duplex Calix, & Patena sine vino, & sine hostia: & liber Epistolarum. Quod si porrigeretur Calix sine patena, vel patena sine Calice, vel si Calix, & patena non essent consecrati, esset materia dubia; prout si liber deficeret.

Diaconatus materia duplex est. Liber Evangeliorum: Et impositio manus dexteræ facta ab Episcopo super caput ordinandi. Utrum verò una tantum materia sufficiat, altercantur Doctores; & idè una tantum esset materia dubia. Item si traderetur liber Actuum Apostolorum, Epistolarum Pauli, & Apocalypsis. At apta esset materia Testamentum novum, ac tota Scriptura Sacra. Non autem solum testamentum vetus.

Sacerdotii materia duplex est. Una Calix cum vino, & Patena cum hostia. Altera est ultima impositio manuum ab ipso Episcopo facta ipsi Sacerdoti. Si una sola adhiberetur ex his materiis, esset imperfecta ordinatio; quia per primam materiam confertur potestas consecrandi Corpus Christi; per secundam verò absolvendi à peccatis; & hæc duæ potestates sunt inter se distinctæ. Si deficeret hostia in Patena, vel vinum in calice, esset materia dubia. Si hostia, & simul vinum deesset, materia foret inepta.

Episcopalis ordinis materia est impositio manuum facta à tribus Episcopis super caput consecrandi. At impositio libri Evangeliorum supra cervicem, & scapulas electi, Unctio sacra in capite & in manibus, non censentur de essentia consecrationis Episcopi; quamvis multi contradicant.

Ita ex Vasquez tom. 3. disp. 240. cap. 5. Dicastillo tract. 6. de Ordin. disput. 1. num. 126. Gobato tract. 8. num. 137. Laymano l. 5. tract. 11. cap. 5. Volpio resol. 137. Bonacina tom. 1. de Sacram. Ord. disp. 8. punct. 3. Tamburino de Tripl. Jur. lib. 7. cap. 2. 3. 4. & 5. Pace Jordano tom. 1. Prelud. 4. Cotonio lib. 3. contr. 1. cap. 2. num. 22. & 23. Diana Coord. tom. 4. tract. 8. per plures resolut. Fagnano in cap. cum venisset num. 72. de Sacram. Unct. tom. 2. pag. 298. & Emin. Cardin. de Lauræa tom. 3. de Sacram. Ord. disp. 7. art. 6. ubi tamen tenet etiam impositionem libri Evangeliorum super caput ordinati esse materiam ordinis Episcopalis.

Matrimonii materia apta.

Sunt ipsi contrahentes, qui sunt immunes, & liberi à quocunque impedimento: nam si afficiantur aliquo impedimento dirimente, efficiuntur materia inepta.

Ita ex DD. per me cum latis in Decisionibus anni 1684. Mense Januarii ad primum Questum, & præcipue ex Eminen. Cardin. de Lauræa in 4. sent. tom. 3. De Sacram. Matrim. disp. 13. art. 3. & 4.

Doct. Clericali Tom. 1. Liber 1.

Tandem dubitatur, An materia, & forma debeant simul coexistere? Circa quod oportet distinguere Sacramentum Pœnitentiæ, & Matrimonii ab aliis quinque Sacramentis. Nam in illis duobus, pœnitentia scilicet, & Matrimonio, formam non posse coexistere cum materia dicunt Doctores, liquidem accusatio peccatorum, quæ est Materia proxima pœnitentiæ debet præcedere; absolutio verò, quæ est forma, ut subsequatur est necesse. Similiter in Matrimonio traditio corporum, quam faciunt contrahentes, & quæ est materia proxima, debet præcedere formam, videlicet verba, quibus ipsi accipiunt eam traditionem. Gobat in Experiment. Theolog. tract. 1. n. 25. & 26. Et licet notabilis distantia interveniat inter Materiam, & Formam, in his duobus Sacramentis, nihil obstat eorum validitati. Suarez, tom. 4. de Pœnit. disp. 18. sect. 4. num. 2. Volpi. resol. 168. num. 1.

At in aliis quinque Sacramentis materia, & forma debent simul coexistere, non tamen physice, sed moraliter; ita ut simul materia, & forma nisi sit in omnibus suis partibus, saltem in aliqua parte physice conjungatur; & quando contingat, materiam totam applicari ante prolationem formæ, vel formam totam proferri ante applicationem materiæ; statim & post brevem morulam efficiatur ipsa simul, ut coexistere dicantur Materia, & Forma saltem moraliter: Ratio est, quia Sacramentum est morale quoddam compositum ex re sensibili, & verbis, quæ illam determinant ad significandam gratiam. Ergo sufficit moralis conjunctio rei, & verborum, Diana Coord. tom. 1. tract. 1. resol. 5. & resol. 62. Bonacina De Sacram. in gen. tom. 1. disp. 1. qu. 2. punct. 2. Layman. lib. 5. tract. 2. cap. 7. quest. 3. Sæ Perb. Extrema Unctio num. 14. Gobat. d. tract. 1. num. 27. Coton. Controvers. illustr. lib. 2. contr. 2. cap. 1. num. 12. Volpi. ref. 6. num. 9. resol. 147. num. 1. & 168. n. 1. & Emin. Cardin. de Lauræa d. tom. 1. disput. 18. artic. 5. num. 122. ubi mirabiliter notat, quod in consecratione Eucharistiæ materia, & forma debent physice coexistere, quia verba consecrationis diriguntur ad materiam præsentem; & idè nulla mora est permixtibilis inter materiam, & formam.

DECISIO VII.

ARGUMENTUM.

Dilatatio quanta esse possit absolutionis in confessione? Nec non Unctionum inter se in Extremæ Unctionis Sacramento?

SUMMARIUM.

1. Dilatio inter confessionem, & absolutionem quanta possit esse?
2. Pœnitentiæ Sacramentum datur per modum judicii.
3. Extrema Unctio an interrumpi possit ob confitendum ab infirmo aliquod peccatum?
4. Confessiones aliquorum cur sint prolixæ?
5. Extrema Unctio non completa, quando repetenda Unctiones jam factæ?
6. Extrema Unctionis quot unctiones sint de essentia Sacramenti?
7. Unctiones omnium sensuum an sint de essentia Sacramenti?
8. Unctiones omissa quando supplenda in Extrema Unctione?
9. Statim significat modicum intervallum temporis.
10. Si dicto est conditionalis.

Prochus, audita proluxa confessione Lucii in Ecclesia, quia centena persona Sacram Communio nem operiebatur, rogat Lucium expedire aliquantulum

B

lum